

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Fusteria Can Batlló, fusteria i edificació al més alt nivell

Pàg. 10

Carlos Taibo:
«La vida és més
complexa que el treball»

Pàg. 13

**Economia per la vida,
A quina sobirania
energètica podem aspirar?**

Pàg. 16

**Tardor transformadora,
Cultura i suport mutu per
defensar la vida**

Pàg. 19

Prevençió de Riscos Laborals

Única cooperativa catalana acreditada
com a Servei de Prevenció Aliè

99%

de renovacions
anuals

9,1

valoració dels
nostres clients

15

anys fent
prevenció

- Salut i benestar des de la integració de la prevenció a la producció
- Eficàcia, adaptabilitat i implicació al servei del desenvolupament de les empreses
- Un model de treball flexible en base a normes internacionals de qualitat

www.sepra.cat

SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
**COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES**

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, SccL
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Montse Pallarés, Armand Vilaplana, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat, Quim Sicília i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Fusteria Can Batlló.
Foto: La Pera.

Disseny, maquetació i impressió:
L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80
ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Simona Cerri.

05

EDITORIAL

Moltes prohibicions i pocs drets.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Reconeixements CoopCat 2020, mostrar la feina de les cooperatives en temps de pandèmia.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Fusteria i edificació al més alt nivell, des del cooperativisme i el compromís social i territorial.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Carlos Taibo.
Josep Comajoan

16

ECONOMIA PER LA VIDA

A quina sobirania energètica podem aspirar?

Jaume Serrasolses i Marc Romera

19

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Tardor transformadora: cultura i suport mutu per defensar la vida.

Grup de Comunicació de la tardor transformadora

22

RESSENYA

Europa es roba a si mateixa.

Josep Busquets

24

OPINIÓ

Una mirada diferent al sistema de salut.

Marta Domènech

27

RETALLS

Cooperativisme en temps de crisi.

Mar Masip

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Simona Cerri

(Rimini, Itàlia, 1985), sòcia d'Arqbag, cooperativa d'arquitectura

Del cooperativisme m'atrau i em motiva la força i la motivació de la gent organitzada per un objectiu comú. Tot i haver nascut en un país amb una forta identitat cooperativa, he pogut entendre i explorar l'experiència cooperativa aquí a Catalunya, començant per l'àmbit del treball i de la meua ocupació. Crec en la complexitat com un valor, en la importància del procés, encara que sigui llarg i difícil, per caminar i construir projectes col·lectivament. M'atrau cooperar per sumar, compartir i aprendre... Aprendre cada dia és un privilegi, valoritzem-ho!

Estic molt convençuda del cooperativisme; ara, com tot hi ha aspectes a millorar, és important qüestionar-se constantment! Des d'una perspectiva molt generalista

podem esmentar una tendència endogàmica en les relacions, una dificultat per generar i/o aplicar eines d'avaluació constant en les iniciatives. Tanmateix, hem crescut en mig d'una cultura capitalista i patriarcal; lluitem cada dia perquè aquelles famoses contradiccions no siguin més de 5... Difícil, molt difícil actuar amb una coherència plena.

Penso que la intercooperació és la clau i el principi que més em motiva i m'atrau del cooperativisme. Crec que el gran repte és col·laborar i créixer des de i amb la diversitat: sumar i diversificar per donar suport i atendre més necessitats. Intercooperar per resistir, construir, créixer o decreïxer, incidir, reivindicar, cuidar i aprendre!

Moltes prohibicions i pocs drets

Després de mesos acumulats en estat d'alarma, hem assolit una nova fita en el camí de les restriccions de drets fonamentals que lamentablement estem transitant: el toc de queda. Tots dos conceptes, l'estat d'alarma i el toc de queda, ens ressonen a situacions d'absència de democràcia i fins i tot de revolta militar, i estan fonamentats en greus restriccions i limitacions de drets humans, coacció i repressió, que la població difícilment paeix.

La dicotomia llibertat-salut, igual que la dicotomia economia-salut, no pot ser superada únicament amb el sacrifici de drets i la renúncia de llibertats. La lluita contra la pandèmia no es pot dissenyar amb moltes prohibicions i pocs drets, amb obligacions sense drets. Estem contemplant com, per combatre el virus, s'està actuant en aquesta vessant limitadora de drets, però no s'adopten autèntiques mesures socials que equilibrin el sacrifici de drets i llibertats. Per posar un exemple, com que la totpoderosa economia no es pot aturar, el transport públic continua funcionant, a les hores punta atapeït de gent, la majoria classe treballadora que no pot teletreballar ni té vehicle privat. Però, en canvi, no es posen prou recursos per augmentar la freqüència de trens, metros i autobusos i evitar la seva saturació.

Hi ha altres àmbits en els quals no s'estan aplicant tampoc mesures socials que, si més no, equilibrarien el sacrifici de drets. Mesures efectives com l'augment de rastrejadors, el reforç del sistema sanitari públic, la reducció de ràtios a les escoles, la contractació de personal docent o la intervenció de les residències geriàtriques, la protecció del dret de l'habitatge, dels lloguers de les treballadores (i no només dels comerços i l'hostaleria), la suspensió real dels desnonaments, el tancament dels CIE o la suspensió de les deportacions, els controls de PCR; equips de protecció personal i controls de temperatura als centres laborals; les inspeccions de treball per garantir drets. Així mateix, manquen espais i cobertura econòmica per a quarantenes segures, i cal reforçar l'atenció a les víctimes de la violència masclista, agreujada en aquests mesos de pandèmia.

Finalment, pel que fa a les residències geriàtriques, el dret a una vellesa digna hauria de garantir l'atenció mèdica a les persones residents i la seguretat de les treballadores, i avançar cap a un model de gestió 100% pública.

La lluita contra la pandèmia ha evidenciat encara més la tensió llibertat-salut-economia que configura l'actual sistema econòmic i que enfronta de manera irresoluble l'economia i la salut, en definitiva, que no vetlla per la cura i la vida de les persones ni del planeta.

Foto: Control-Cedida.

PARTICIPEM A LA JORNADA SOBRE CENTRES DE DOCUMENTACIÓ EN ECONOMIA SOCIAL DEL CIDEC

Amb motiu de la celebració dels 30 anys del CIDEC (Centre d'Informació i Documentació Europea d'Economia Pública, Social i Cooperativa), el passat 19 de novembre va tenir lloc, en format telemàtic, la jornada sobre centres de documentació especialitzats en cooperativisme i/o economia social, o bé que compten amb un fons destacat en aquestes temàtiques dins del seu dipòsit de caràcter més general. La jornada es va organitzar amb la intenció de generar un espai d'intercanvi d'experiències i enfortir col·laboracions entre els diferents participants i per al públic assistent interessat en aquest tema.

Durant la intervenció de la Fundació Roca Galès, Mar Masip va fer una breu retrospectiva de la història i dels àmbits d'acció que desenvolupa per tal de complir els seus objectius fundacionals, entre els quals hi ha el Centre de Documentació Cooperativa. Aquest, tal com es va explicar durant la ponència, està compost per l'hemeroteca, la biblioteca Ventosa i Roig i l'arxiu històric. Es va fer èmfasi, sobretot, en els continguts d'aquestes dues últimes àrees, ja que des de la Fundació Roca Galès es considera que amb els fons que contenen es poden dur a terme nombrosos estudis de caràcter interdisciplinari que no solament poden servir per aprofundir en els relats de les disciplines competents, sinó que també poden ser un punt de partida o un complement per a altres estudis realitzats. Així ho va destacar també la vicedegana de la Universitat de València, Cristina Crespo, en parlar de la necessitat existent de situar els estudis sobre cooperativisme i economia social al mateix nivell que la resta d'estudis socials.

Durant la jornada es van poder escoltar les ponències de diversos centres de documentació d'arreu del món, des de Colòmbia fins a França. Tots van tenir com a punt d'unió la necessitat de renovar-se utilitzant els recursos que ofereix l'era digital per tal de facilitar l'accés dels continguts dels fons documentals propis als usuaris interessats.

El Centre d'Informació i Documentació Europea d'Economia Pública, Social i Cooperativa — CIDEC està adscrit al IUDESCOOP (Institut Universitari d'Economia Social i Cooperativa), de la Universitat de València, i a l'associació científica CIRIEC-Espanya, i enguany ha celebrat el 30è aniversari.

El Consell Rector de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) va reelegir el lleidatà Ramon Sarroca, de la cooperativa Almenar Fruits, com a president de l'entitat. El nomenament es va produir el 24 de novembre en la primera reunió del Consell Rector de la FCAC després de l'Assemblea General de l'11 de novembre, quan les cooperatives sòcies van apostar per una renovació parcial de la junta rectora.

També hi haurà continuïtat en l'equip de govern format per Xavier Pié —de la Cooperativa Agrícola de Vilabella— com a vicepresident de la FCAC; Antoni Galceran —de la Cooperativa Agrícola de la Palma d'Ebre— com a secretari, i Ferran Sabater —de Corma (Premià de Dalt)— com a tresorer.

Ramon Sarroca, president de la FCAC, vol treballar per al reconeixement del «paper estratègic de les cooperatives per a la recuperació econòmica i social del país arran de la crisi de la COVID-19». Segons afirma: «durant la pandèmia, les cooperatives hem continuat produint aliments per abastir la societat, malgrat haver hagut d'assumir costos superiors i més dificultats a tots els nivells, i també hem complert una importantíssima funció de servei social per als habitants de molts pobles de Catalunya. Això i valors com la solidaritat i la sostenibilitat ens avalen per esdevenir palanca de recuperació tot garantint l'equilibri econòmic, social i mediambiental del país».

La FCAC representa 195 cooperatives agràries que aglutinen 30.200 socis i sòcies i generen ocupació a 4.200 persones. La facturació global se situa en 1.600 milions d'euros i representen el 34% de la Producció Final Agrària (55% del sector agrícola i 23% del ramader). Per demarcacions territorials, hi ha 62 cooperatives agràries a les comarques de Tarragona i 35 a Terres de l'Ebre; 61 cooperatives a les comarques de Lleida; 22 a les de Barcelona, i 15 a Girona.

Si esteu interessades a portar l'exposició **Catalunya, terra cooperativa** a la vostra població o entitat demaneu informació per correu electrònic a: biblioteca@rocagales.cat

COOPCAMP I LA FUNDACIÓ ROCA I GALÈS LLIUREN ELS PREMIS ALS MILLORS TREBALLS SOBRE COOPERATIVISME FETS PELS INSTITUTS DEL CAMP DE TARRAGONA

Els passat 18 de desembre es van lliurar els premis per a alumnat de 4t d'ESO, Cicles Formatius de Grau Superior i Batxillerat que durant el curs passat van desenvolupar treballs sobre el cooperativisme del Camp de Tarragona.

En aquesta primera edició del certamen, organitzada per la Fundació Roca i Galès i CoopCamp, l'Ateneu Cooperatiu del Camp de Tarragona, s'han premiat 3 categories: Premi al millor treball grupal sobre cooperativisme de 4t d'ESO, Premi al millor treball de projecte sobre cooperativisme de Cicles Formatius de Grau Superior i Premi al millor treball de recerca de Batxillerat.

El certamen s'emmarca en un pla d'actuacions dirigides a fomentar el coneixement del cooperativisme i l'economia social i solidària entre l'alumnat de secundària, i introduir als instituts continguts per analitzar l'economia i l'emprenedoria des dels principis de democràcia, igualtat i el bé comú. Més de 20 instituts del Camp de Tarragona reben l'assessorament de CoopCamp per programar tallers sobre cooperativisme, fer visites a cooperatives del territori o impulsar cooperatives d'alumnes. La recent creació dels Premis ha permès fer un pas més en la introducció del cooperativisme a les aules i alhora reconèixer la feina dels instituts i docents que aposten per oferir continguts sobre les economies transformadores.

Les premiades en aquesta primera edició han estat:

1r PREMI AL MILLOR TREBALL DE RECERCA SOBRE COOPERATIVISME DE BATXILLERAT

Treball: Les cooperatives agrícoles, les arrels d'un poble
Alumne: Oriol Gómez
Institut: Joan Guinjoan (Riudoms)

1r PREMI AL MILLOR TREBALL GRUPAL DE 4t D'ESO

Treball: La cooperativa «La caseta de l'arbre»
Alumnes: Yoursra Chaouch, Lucia Guindo, Marta Mulet, Sara Torres i Cecília Vega
Institut: Joan Guinjoan (Riudoms)

1r PREMI AL MILLOR TREBALL DE PROJECTE SOBRE COOPERATIVISME DE CFGS

Treball: La cooperativa «Dignidart»
Alumnes: Zina Dahas, Cristian Mera, Roland Mimi, Maribel Rojas i Lewis White
Institut: ESiT FP – Escola Joan XXIII (Tarragona)

Lluís Carreras i Gerard Nogués, en representació de la Fundació Roca i Galès i CoopCamp, han lliurat els premis, que han consistit en un val de compra de 250 € de la cooperativa Abacus. Els instituts Joan Guinjoan de Riudoms i l'ESiT Escola Joan XXIII de Tarragona també han rebut un val de compra de 150 € de la cooperativa Abacus, la subscripció anual a la revista *Cooperació Catalana* i un lot de bibliografia editada per la Fundació Roca i Galès sobre el cooperativisme català.

En les properes setmanes es donaran a conèixer les bases de la segona edició dels premis que reconeixeran els treballs elaborats durant el curs 2020-21.

Trobareu els enllaços dels treballs a l'inici del web de la Fundació Roca Galès, o bé en els enllaços:

http://www.rocagales.cat/wp-content/uploads/CooperativaDignidart_CFGS-CiclesFormatius.pdf

http://www.rocagales.cat/wp-content/uploads/La-caseta-de-larbre_4tESO.pdf

http://www.rocagales.cat/wp-content/uploads/LesCooperativesAgricolesLesArrelsDelPoble_Batxillerat.pdf

MÉS DE 15.000 VISITES A LA PRIMERA FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA VIRTUAL

La Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC) tanca tot un mes d'activitats en la plataforma virtual creada per substituir la gran trobada presencial de l'economia solidària del país d'anys anteriors. Ho ha fet amb 15.000 visites —8.500 de les quals han estat visites úniques— a la plataforma des d'on s'han pogut seguir les més de 90 activitats programades i visitar els espais de les més de 180 expositores de 15 sectors diferents de l'economia solidària catalana. Des de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) de Catalunya, organitzadora de la FESC, es valora amb satisfacció el que ha hagut de ser la primera fira virtual a causa de les restriccions derivades de la COVID-19.

Com cada any, l'objectiu de la FESC passava per fer arribar el món de l'economia solidària al màxim nombre de persones, però també per ser una plataforma de debat i diàleg entre els diferents agents de l'economia solidària i la societat. En aquest sentit, Arnau Galí, de l'equip de coordinació de la FESC, valora especialment el repositori de continguts que quedarà de les més de 90 activitats. Algunes d'elles ja van tenir un seguiment significatiu en la seva retransmissió en directe a través de la plataforma digital creada gairebé en la seva totalitat amb eines de codi obert i programari lliure.

En total, les activitats han sumat prop de 2.500 assistents, en alguns casos superant les expectatives de l'organització, i hi han participat 147 ponents, sense comptar les artistes de les activitats culturals.

La FESC també constava de l'espai dedicat als projectes, entitats i empreses de l'economia solidària catalana, cadascuna de les quals tenia un espai propi. Cadascuna de les més de 180 entitats hi van poder informar de l'activitat que duen a terme, però també fer ofertes o promocions dels seus productes i serveis.

Tots els continguts es poden recuperar al web: fesc.xes.cat.

IVAN MIRÓ EXPOSA L'ECONOMIA PLURAL I TRANSFORMADORA A LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

En el marc de les XXXII Jornades Universitat-Empresa, el passat 24 de novembre va tenir lloc la Jornada «Empreses cooperatives, avantatge competitiu i tecnologies de la informació», organitzada pel Departament d'Administració d'Empreses de la Universitat de Lleida en modalitat mixta, presencial i telemàtica i retransmesa via streaming.

Amb el subtítol «Els reptes de les empreses familiars i cooperatives davant la crisi de la COVID-19», la Jornada va reunir actors destacats de les cooperatives i especialistes en economia productiva de les terres lleidatanes, així com especialistes de la Universitat de Lleida i del Departament d'Administració d'Empreses.

Ivan Miró, sociòleg, cooperativista i patró de la Fundació Roca Galès, hi ha participat amb la conferència «Cap a un nou model econòmic: l'economia plural i transformadora». Miró proposa un nou model econòmic plural i transformador, davant les conseqüències socials i econòmiques de la COVID-19 i la reconstrucció postcoronavirus. Basat en un nou model productiu relocalitzat i d'utilitat social, que reorganitza les cures i la reproducció, i la resiliència, el medi ambient i la transició energètica, el nou model econòmic proposa caminar vers la salut col·lectiva, la democràcia econòmica i la justícia ambiental i global. En aquest nou model el cooperativisme i el conjunt de l'economia social i solidària, hi ha de tenir un paper rellevant, al costat del sector públic, el municipalisme i els sindicats, i un nou sector privat d'utilitat social. Trobareu el document d'Ivan Miró, «Una Economia per la Vida De la Covid-19 a un Nou Model Econòmic Plural, democràtic, relocalitzat i ecològic per Catalunya», a www.rocagales.cat, o bé podeu descarregar el document escrivint el link en el vostre navegador: http://www.rocagales.cat/wp-content/uploads/UnaEconomiaPerlaVida_IvanMiro.pdf

RECONeixEMENTS COOPCAT 2020, MOSTRAR LA FEINA DE LES COOPERATIVES EN TEMPS DE PANDÈMIA

Confederació de Cooperatives de Catalunya

@CooperativesCAT

CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE CATALUNYA

L'any 2020 serà recordat, sens dubte, com l'any de la pandèmia de la COVID-19 i les seves devastadores conseqüències no solament en l'àmbit sanitari, sinó també social i econòmic. La destrucció de llocs de treball i la precarització de les condicions laborals són una bona mostra de la fragilitat del model econòmic actual, fet que constata la necessitat d'una profunda reflexió sobre quina economia volem.

Tot i les dificultats actuals i els significatius canvis viscuts, per exemple en la manera de relacionar-nos o en nous hàbits de consum, les cooperatives segueixen desenvolupant les seves funcions de manera incansable i compromesa. Continuen apostant per la proximitat, l'esforç i el sacrifici per tal de romandre com una estructura bàsica tant per al benestar de les persones com de l'economia. No defalleixen, tot i les adversitats del present i la incertesa del futur, i per això aquest any, més que mai, la seva feina mereix ser reconeguda.

La gala Reconeixements CoopCat 2020 pretén ser, precisament, l'espai per mostrar i celebrar la gran feina desenvolupada per les cooperatives de Catalunya al llarg d'aquest any tan difícil. Una ocasió per visibilitzar la seva rellevància i reconèixer els seus mèrits. Una gala per mantenir la il·lusió i per constatar que, si

treballem units, la reactivació de l'economia i la reconstrucció de la societat serà més efectiva i més justa.

Lamentablement, l'actual situació sanitària fa inviable que aquesta quarta edició dels Reconeixements CoopCat pugui celebrar-se de manera presencial. Tot i així, des de la Confederació de Cooperatives de Catalunya no perdem les ganes de compartir una vetllada agradable amb tots els nostres socis i sòcies; per això, es farà una gala en línia que s'emetrà a través de Youtube Live. Enguany, els guardons reconeixeran els millors projectes cooperativistes en sis categories diferents: Compromís amb el territori, Compromís amb les persones, Compromís amb la intercooperació, Cooperativa jove i innovadora, Reconeixement a la trajectòria i Especial COVID-19.

Els Reconeixements CoopCat han de servir per reivindicar el paper fonamental de les cooperatives per garantir una societat més igualitària, més cohesionada i més forta. Només una societat unida i compromesa amb el benestar general aconseguirà afrontar els reptes presents i futurs amb garanties d'èxit per a tota la comunitat. Per això, volem reconèixer aquelles persones que ja treballen en aquest objectiu i animar la resta a fer-ho. Per això, volem seguir mostrant i celebrant la feina de tantes i tantes cooperatives. Per força anys que ho puguem seguir celebrant!

Fusteria i edificació al més alt nivell, des del cooperativisme i el compromís social i territorial

En un dels llocs emblemàtics de la indústria i el moviment obrer del segle passat, en el cooperativista barri de Sants, neix i arrela la Fusteria Can Batlló, una experiència d'ESS, compromesa territorialment i socialment, pensant en gran el dret a l'habitatge des de projectes d'edificació responsables amb el medi ambient i al servei de les persones.

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

LLUC HERNANDEZ

Rehabilitació de l'Espai de Coòpolis, en el recinte de Can Batlló.

Mobiliari, petites obres i reformes que donen continuïtat a les tradicionals fusteries de barri, són feines de la cooperativa Fusteria Can Batlló, que des de fa més d'un any ha començat també construint edificis en fusta, un model les virtuts del qual (economia, sostenibilitat ambiental, eficiència energètica, entre altres) atreuen cada vegada més interès i atenció. I ho fan de la millor manera, també la més coherent, com a projecte productiu cooperatiu i compromès territorialment i socialment.

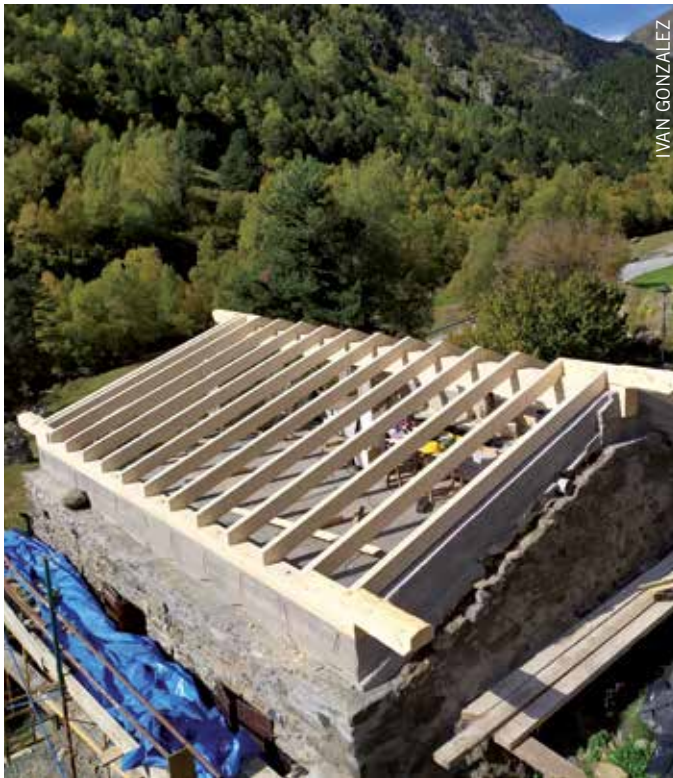
Producte excel·lent de l'ecosistema Sants (Can Batlló, Impuls Cooperatiu...), la Fusteria nasqué vinculada al projecte comunitari per rehabilitar i donar vida a l'espai fabril homònim, fent-ne un ús social. La "fusteria col·lectiva" va ser una més de les comissions de treball posades en marxa pels volts del 2011, concretament per a la millora d'infraestructures, recorda l'Ivan González, santsenc de soca-rel nascut a Madrid i un dels quatre membres fundadors.

En aquells "dies que van canviar el món" d'un bon grup de persones, així com una mica la cara del barri,

creant un espai emblemàtic, algunes persones dedicades a la fusteria des de feia temps crearen un taller obert com a part del projecte polític i comunitari, on es treballava voluntàriament durant alguns dies a la setmana. Allò, però, ben aviat va començar a mostrar una gran potencialitat i la possibilitat de fer molta més feina, també cap enfora, de ser un projecte productiu capaç de generar llocs de treball i tenir incidència econòmica i social més àmplies.

L'any 2015, ja eren sis les persones que treballaven cada dia (combinant-ho amb les seves feines particulars), junt amb un nodrit grup de col·laboradores puntuals, així com amb altres entitats, com ara la cooperativa d'arquitectes La Col. Arribat en aquest punt, sorgeixen la necessitat i la possibilitat d'anar més enllà del grup només de persones voluntàries, tot continuant sent part del projecte Can Batlló.

L'assemblea general de l'espai comunitari establí la fórmula de "lloguer social", una contribució i un compromís, un "retorn social" en forma d'hores de treball i una part dels beneficis que es treien de les feines, matisa el també fundador,

IVAN GONZALEZ

ELISEU ARRUFAT

Òscar Navarro, el més veterà del grup, com a fuster i per edat, amb 43 anys. Fins al 2018, any de la constitució de la cooperativa, van viure un procés de “socialització de les feines” que feien cadascú pel seu costat. “El funcionament en assemblea i cooperatiu ja era el que teníem des del principi”, recorda l'Òscar, que havia treballat alguns anys a la barcelonesa cooperativa Albera, de mobiliari.

I l'empenta final arribà amb el premi Micaela Chalmeta 2017, convocat per Coòpolis. “Allò ens ajudà a finançar la despesa inicial, l'assessorament i acompanyament per fer-nos cooperativa”, explica en Gael Guerin, també membre fundador i responsable de finances i administració. “Teníem moltes ganes i ens ho va posar més fàcil”. De fet, la gent, l'espai, la maquinària i una bona cartera de clientela ja hi eren.

La cooperativa es formalitzà com a entitat sense ànim de lucre, com a part del projecte Can Batlló i vinculada a l'entorn de l'economia social i solidària santsenca i més enllà, a l'Impuls Cooperatiu de Sants, a la XES i la Federació de Cooperatives de Treball, entre altres. “Tot l'espec-

tre cooperatiu de Sants ens ha acompanyat, des de l'inici”, destaca l'Ivan en subratllar que “aquest és el nostre ADN, l'ESS”.

En Dídac López és el quart soci, el més jove, i s'ha format amb la pràctica com a fuster en aquesta experiència. Hi treballen també un fuster assalariat i una estudianta en pràctiques. El taller obert i el treball comunitari es mantenen amb bastants col·laboradores. “Són sobretot dones les que utilitzen l'espai”, emfasitza en Dídac, “però per fer feina cap enfora, encara som tots homes. És una situació reflex del sector, però la incorporació de dones com a professionals la tenim present i volem concretar-la”.

Aquesta és una perspectiva bastant a mà, assegura d'Ivan, ja que a la fusteria fan pràctiques alumnes d'escoles de Barcelona, com la Industrial o l'institut Martí i Pol, per on van passar alguns d'ells i amb els quals mantenen un estret vincle. Fins ara hi han passat cinc dones per fer pràctiques.

Tot plegat és un potencial que no s'ha pogut desenvolupar encara per la curta vida de la cooperativa i per aquest any de pandèmia, en què han

Foto esquerra:
Construcció coberta
en una rehabilitació
a Andorra.

Foto dreta:
Habitatge al
carrer Taulat
del Poblenou,
Barcelona.

hagut de tancar el taller per seguretat. A més, al principi, van tenir dues baixes per paternitat simultànies, amb el corresponent ajustament d'horaris i jornades. L'excel·lència els ha permès, però, aprofitar el temps per fer recerca comercial i pensar la reorganització del treball i l'assignació de recursos i esforços.

“**Producte de l'ecosistema Sants (Can Batlló, Impuls Cooperatiu...), la Fusteria nasqué vinculada al projecte comunitari per rehabilitar i donar vida a l'espai fabril fent-ne un ús social.**”

“

“L’assemblea general de l’espai comunitari establí la fórmula de ‘lloguer social’, una contribució i un compromís, un ‘retorn social’ en forma d’hores de treball i una part dels beneficis.”

ALBERTO ROMERO | IVAN GONZALEZ

Aquesta recerca ha donat molts resultats i ha ajudat a aprofundir en la construcció amb CLT (Cross Laminated Timber, plaques de fusta) i entramat lleuger, “un sistema que sempre ens havia cridat l’atenció per les possibilitats d’edificació i la connotació politicoeconòmica, com són l’eficiència energètica, els mètodes de consum zero de CO₂, i els ‘en sec’, quasi sense consum d’aigua”, informa l’Òscar.

No tot ha estat recerca. De fet, ja han treballat amb fustes Sebastià, amb projectes arquitectònics de les cooperatives La Col i Voltes, així com amb persones i altres empreses, “una experiència que ens ha permès submergir-nos en aquest món i dotar-nos de criteris i experiència a l’hora de construir”, informa l’Ivan. El problema amb tot això, afegeix, és que “com normalment passa en l’àmbit de la construcció, el denominat capitalisme verd està molt present, disfressant el discurs capitalista amb una consciència ecològica bastant dubtosa”. Per això, destaca encara, “és clau la intercooperació perquè cooperatives i entitats d’ESS puguin assolir projectes grans”.

En aquest punt, un altre element clau és el paper de les administracions públiques, i citen l’exemple de l’edifici Fimsa de Cornellà, un bloc de cinc plantes i 85 habitatges de protecció oficial íntegrament en fusta, construït per l’empresa basca Egoín, la mateixa que va construir amb la Borda a Sants. Són compromisos als quals poden ajudar, per altre costat, les novetats en la normativa europea per fomentar, finançar i premiar aquests models de construcció.

Els dos primers anys deixen un balanç molt positiu en tots els sentits i, especialment, pel que fa a la facturació i bona marxa com a empresa. “Nosaltres vivim exclusivament de la feina, ni subvencions ni ajuts”, subratlla l’Ivan, “i estem cobrint despeses, cobrant a prop del salari mitjà del sector i amb tothom al règim general. Això era un objectiu clar d’inici, treballar amb condicions, i ho estem fent”. “El projecte, en tot cas”, i en tenen plena consciència, “no neix el 2018, amb la cooperativa”, recorda i alerta l’Òscar: “Tenim una memòria col·lectiva que és essencial”.

“El nostre projecte és viable, rendeix i cobreix les seves necessi-

Obra a Fortià.

tats econòmiques, i satisfà les dels treballadors”, puntualitza en Gael, que recorda que “hem estat conservadors amb les finances, i hem anat ajustant i aplicant a poc a poc. Ara tenim unes perspectives molt bones”.

“

“Aposten per la construcció amb CLT i entramat lleuger de fusta, un sistema per a l’edificació amb connotacions politicoeconòmiques: eficiència energètica, consum zero de CO₂ i treball ‘en sec’, sense consum d’aigua.”

Carlos Taibo (1956), autor de més de cinquanta llibres, ha estat fins al 2018 professor de Ciència Política i de l'Administració a la Universitat Autònoma de Madrid. Ferm partidari del decreixement, de la democràcia directa i de l'anarquia, acaba de tancar la reedició de "Repensar la anarquia". El 20 de novembre va parlar de col·lapse i transició ecosocial en l'acte d'entrega dels Premis d'Economia Social 2020.

Carlos Taibo

Un personatge històric que voldries conèixer... Fernando Pessoa.

Una lectura imprescindible...

La apuesta por el decrecimiento, de Serge Latouche.

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir... El de la Federació Anarquista de Gran Canària (@FAGC_Anarquista).

No podries viure sense... Galícia.

Encara tens pendent... Morir-me.

El cooperativisme és... Una forma interessant de gestació possible d'espais d'autonomia.

«La vida és més complexa que el treball»

Josep Comajoan
@jcomajoan

66

«Qualsevol espai guanyat per la lògica de l'autogestió és un espai perdut per les institucions, i viceversa.»

Al gener, just abans de la pandèmia, Catarata va reeditar *Colapso. Capitalismo terminal, transición ecosocial, ecofascismo*. Abans que res: capitalisme terminal, realment?

Tinc la impressió que sí, que el capitalisme ha anat perdent algunes de les capacitats tradicionals de desplegar mecanismes de fre quan les situacions eren extremes. També és veritat que l'argument mereix una correcció: en el llibre parlo de l'ecofeixisme, que és una resposta última del capitalisme a la seva crisi. En realitat, l'ecofeixisme és una forma de col·lapse. Si estem dient que s'ha de reduir sensiblement la població planetària, això és un col·lapse encara que obeeixi a regles del joc diferents de les que analitzo en el llibre.

Perquè, a veure, abans de continuar: què entenem per col·lapse? Perquè tots ens entenguem.

Li identifico quatre trets. El primer, el caràcter irreversible del procés, que el diferencia d'una mera crisi. El segon, la discussió relativament interessant de si es tracta d'un procés o d'un moment; crec que a grans trets és un procés, però que pot conduir a un moment precís que converteixi aquest procés en irreversible. El tercer és el pes del concepte de complexitat: quan les societats es van fent més complexes, per resoldre els seus problemes necessiten quantitats creixents d'energia en un moment que precisament l'energia falta. I el quart és el pes de codis valoratius delicats dels quals sovint no som conscients: al Nord ric entenem la paraula col·lapse perquè comparem l'escenari present amb el que pot passar en el futur, però explicar-ho a una nena de la franja de Gaza em sembla extremadament difícil perquè no té possibilitat de comparar.

I l'evolució, segons el teu parer, és cap a una societat amb unes condicions de vida justes, o més aviat cap aquell ecofeixisme de què paraves?

Hi ha senyals que permeten justificar les dues conclusions, però els que apunten a la segona són més poderosos. Per esmentar alguns d'aquests senyals: crida l'atenció que en l'inici de la pandèmia van sorgir diversos grups de suport mutu, i destaco que utilitzessin aquest terme del suport mutu, de profundes arrels llibertàries; però en termes generals el que ha passat els últims mesos ens situa en l'avantsala del col·lapse. És un terme una mica vague, però que crec que retrata bé la situació. Estic pensant, per exemple, en la pandèmia repressiva, materialitzada en el que s'ha conegut com a policies de balcó. Això té un abast limitat, però se situa en l'òrbita de l'ecofeixisme. Els que estan al darrere dels nostres governants probablement han pres nota del que significa aquest exercici de submissió. En contrapartida, caldrà veure com reacciona la gent a mesura que els senyals del col·lapse siguin més pròxims. Aleshores probablement assistirem a la manifestació de sorpreses agradables.

Més val així. Perquè parlar de capitalisme terminal pot remetre a certa esperança, però si és per anar a pitjor...

No ens enganyem. El panorama no és gens afagador. A vegades, en relació amb aquest llibre, m'han acusat de traslladar a una imatge idíl·lica de construcció d'una societat llibertària, autogestionària i antiautoritària després del col·lapse. I no és el que dic al llibre, on analitzo dos horitzons, aquest i el de l'ecofeixisme. Però ni són els únics imaginables, ni faig cap aposta sobre quin dels dos té més possibilitats de materialitzar-se en la realitat.

Apostes pel decreixement. En quin sentit, i fins on podem decreixen?

La perspectiva del decreixement ens diu que si vivim en un planeta amb recursos limitats no té gaire sentit que aspirem a continuar creixent indefinidament. En aquest sentit, sembla evident que en el Nord ric estem inexorablement cridats a reduir el consum i la producció. Però alhora hem d'arbitrar mesures en àmbits molt diferents. Hem de recuperar la vida social que hem anat dilapidant, apostar per formes d'oci creatiu, repartir el treball, recuperar l'escenari local en un àmbit de reaparició de fórmules de democràcia directa i d'autogestió, o en el terreny individual, apostar per la sobrietat voluntària.

Quin paper juguen la COVID-19 i totes les seves derivades en aquest escenari? En què alteren l'anàlisi que poguéssim fer fa un any?

Al llibre faig una distinció a l'hora de sospesar les causes del col·lapse entre dos tipus de factors: els importants, el canvi climàtic i l'esgotament de les matèries primeres energètiques, i els aparentment secundaris, que suggereixo que podrien actuar com a multiplicadors de les tensions: la crisi demogràfica, la crisi social, la crisi de les cures, la crisi financera..., o la manifestació d'epidèmies i pandèmies. Al llarg d'aquest any s'ha revertit el pes d'aquests dos tipus de factors. Amb relació als primers, sobretot a la primavera vam identificar una reducció de la contaminació a tot el planeta, un retrocés en el consum de combustibles fòssils i un fre brutal al procés de turísticació. És veritat que cap factor no era premeditat, sinó conseqüència sobrevinguda de la pandèmia, però es va demostrar que era possible fer-ho. I malgrat tot, amb relació als factors secundaris, hem assistit a la gestació d'una bola que s'ha anat engruint, en la qual s'han trobat la pandèmia sanitària, la crisi social, la crisi financera, la crisi de les cures i la pandèmia repressiva. A mi em crida molt l'atenció que la discussió a Madrid entre el govern autonòmic i el govern central fos sobre com desplegar 7.000 policies al carrer, no 7.000 metges o 7.000 infermers.

Lluny de la lògica dels estats, apostes per l'autogestió i el suport mutu. En aquest escenari, quin paper juga el cooperativisme?

En termes generals, les iniciatives que es despleguen al marge dels estats són les més interessants, perquè per definició estan molt més a prop de la lògica de l'autogestió. Qualsevol espai guanyat per la

ALEX AUBERT

Carlos Taibo conversant amb Josep Comajuan, l'octubre de 2020.

lògica de l'autogestió és un espai perdut per les institucions, i viceversa. També és veritat que el terme cooperativisme acull realitats molt diferents, algunes de les quals estan clarament inserides en la lògica mercantil del sistema.

Quins passos hauria de donar el moviment cooperativista per avançar en la direcció correcta, al teu parer?

El que jo defenso és la construcció d'espais autònoms, autogestionats, desmercantilitzats i despatriarcalitzats. I dins d'aquests espais hi caben moltes dimensions del fenomen cooperatiu. M'interessa parar atenció als últims dos adjectius. Desmercantilitzat, perquè si és un projecte d'enriquiment i lucre privat, no és el que estem defensant. I despatriarcalitzat perquè molts d'aquests espais autònoms han progressat en el camí de l'autogestió

i la desmercantilització, i en canvi conserven incòlume la majoria de regles del joc de la societat patriarcal.

Moltes vegades parlem de cooperativisme i estem parlant de cooperativisme de treball. La intersecció amb altres tipus de cooperativisme, com el d'habitatge o el de consum, ens facilitaria entendre la transició que proposes?

És el mateix debat entorn de l'autogestió. Sembla com si la paraula autogestió conduís automàticament al món del treball, quan la vida és molt més complexa que el treball.

A Catalunya les organitzacions de l'economia social i solidària s'han organitzat per reclamar un Pacte per una Economia per la Vida, per reivindicar polítiques transformadores, per la democràcia eco-

nòmica, la salut col·lectiva i la transició ecosocial. Com ho veus i fins a quin punt ho trobes factible?

En termes conceptuals, jo no ho diria millor, i és una aposta solvent. En tot cas, caldria plantejar què és la democràcia. Si aquesta remet al joc de la democràcia representativa, interessa poc.

En temps que l'autoritarisme i l'extrema dreta semblen més fortes que mai, quin estat de salut diagnòstiques a les anomenades esquerres i al moviment llibertari?

Crec poc o res en l'esquerra que viu en les institucions, que està contribuint a oxigenar-les i a aparcar els problemes de fons. Per exemple, quina presència té la discussió sobre el decreixement o el col·lapse en els programes dels partits d'esquerra? Cap. Aquests partits promouen discussions interessants respecte al règim, però no ens diuen res del sistema que hi ha al darrere del règim: el capitalisme, el treball assalariat, la mercaderia, l'alienació, la plusvàlua, les guerres imperials, la societat patriarcal, el col·lapse... Pel que fa al món llibertari, o anarquista –i la distinció és important, perquè el terme llibertari tal com jo l'uso remet a una realitat més general de gent que aposta per l'autogestió i la democràcia directa siguin o no anarquistes–, hi ha un auge d'iniciatives llibertàries. De tota manera, intueixo que aquest auge és més perceptible en els països del Sud que en els del Nord.

“

«L'ecofeixisme és una resposta última del capitalisme a la seva crisi.»

A QUINA SOBIRANIA ENERGÈTICA PODEM ASPIRAR?

Jaume Serrasolses, vocal de Transició energètica
Marc Romera, Gerent
Associació SEBA - Serveis Energètics Bàsics Autònoms
www.seba.es

ASS. SEBA

ASS. SEBA

Equipament municipal de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, que al 2005 ja disposava d'energia solar tèrmica i fotovoltaica.

Foto pàgina anterior: Part del camp fotovoltaic i un mini-aerogenerador de la Masia Can Plans, al Montseny.

El primer que hauríem de consensuar abans de començar aquest article és què entenem per sobirania energètica.

Una primera accepció seria la d'auto-suficiència, és a dir, percentatge d'energia consumida per una comunitat que és autogenerada per ella mateixa amb els recursos propis. El concepte invers a aquesta accepció de sobirania energètica seria el de dependència energètica, la qual, per a l'any passat, estaria en valors del 91,8% a Catalunya, del 73,9% a Espanya i del 55% a Europa. D'aquesta primera visió de la sobirania energètica es desprèn que, com a poble, no som gens sobirans energèticament.

Una segona accepció de sobirania energètica estaria vinculada al nivell de control que exerceix la ciutadania sobre el model energètic dominant en la comunitat en qüestió. Des d'aquest criteri, tant Catalunya com Espanya tenen el mateix oligopoli tant en el camp elèctric com en el dels combustibles fòssils. Aquest esquema és similar a la majoria dels estats europeus, però amb menor intensitat com a mitjana. I la ciutadania d'aquests països és menys dependent perquè en molts d'ells, especialment els països nòrdics i Alemanya, fa molts anys que promouen cooperatives de consumidors que es generen la seva pròpia energia i configuren comunitats energètiques a escala de barri o de poble, autogenerant-la amb energies renovables. A Catalunya, el grau

de sobirania, sobre la base d'aquesta accepció, seria d'un nivell semblant al de la primera.

Però a part d'aquest enfocament ampli sobre els àmbits geogràfics més propers, la sobirania energètica també l'hem d'analitzar en l'àmbit de les persones i/o les famílies, les comunitats veïnals, les associacions, les empreses, les cooperatives, les pimes, etc. La Xarxa per la Sobirania Energètica (XSE), una entitat formada per associacions, col·lectius i ciutadania d'arreu del territori català, i de la qual la nostra associació forma part, defineix la sobirania energètica com el dret dels individus conscients, les comunitats i els pobles a prendre les seves pròpies decisions respecte a la generació, distribució i consum d'energia, de manera que aquestes siguin apropiades a les circumstàncies ecològiques, socials, econòmiques i culturals, i sempre que no afectin negativament tercers. És amb aquesta visió de la sobirania energètica que podem respondre a quina sobirania energètica podem aspirar.

A Catalunya i a Espanya, el grau mitjà de dependència energètica de la ciutadania està en un valor que es troba unes dècimes per sota del 100%. En molts països de la UE, cooperatives de consumidors i consumidores s'han ajuntat per tal de finançar i promoure projectes que, de forma directa o indirecta, generen ener-

gia per a les famílies, empreses o comunitats que en formen part. Normalment es tracta d'iniciatives que al mateix temps empoderen la ciutadania i afavoreixen la lluita contra l'emergència climàtica. El fort desenvolupament tecnològic de les energies renovables i distribuïdes, acompanyat de la reducció dels seus costos, l'han posat a l'abast d'un nombre creixent de famílies i empreses.

En aquesta línia, la creació a l'any 1989 de l'associació SEBA ha permès que individus o famílies i algunes entitats i empreses esdevinguessin autosuficients o assolissin alts graus de sobirania energètica, amb models de generació autònoma d'electricitat, aigua calenta i calefacció, especialment en l'àmbit rural o amb models d'autoconsum fotovoltaic sobretot en un àmbit més urbà.

També cal destacar el paper d'algunes comercialitzadores elèctriques conscients, que han fomentat la participació dels seus abonats en el finançament de projectes d'autogeneració d'energia amb energies renovables i, quan la normativa de l'autoconsum fotovoltaic ha deixat de ser un obstacle per al seu desenvolupament, han incentivat que les seves persones sòcies (com és el cas de la cooperativa Som Energia) sol·licitessin participar en campanyes conjuntes comarcals o d'altres àmbits territorials per a la promoció d'instal·lacions fotovoltaïques d'autoconsum.

ASS. SEBA

Jornada de divulgació sobre transició energètica i canvi climàtic.

S'ha de tenir clar que la sobirania energètica passa sempre per fomentar l'ús de les energies renovables, les úniques formes d'energia autòctones que tenim disponibles al nostre territori, i les úniques que poden estar a l'abast d'un consumidor urbà o rural. L'autogeneració crea una nova figura, el consumidor actiu, o prosumidor, un ciutadà conscient que no solament valora utilitzar energies netes i de km 0, sinó que també vol fer passos per allunyar-se de la dependència de les empreses oligopolistes i contaminants que dominen un mercat pretesament liberalitzat.

En tot el procés per normativitzar el sector elèctric s'ha vist clarament com l'oligopoli elèctric s'ha escarrassat, amb més o menys fortuna segons el color del govern, a influir sobre la legislació, a posar traves no només a l'expansió de l'autoconsum o de les mesures d'eficiència energètica, dificultant-ne la viabilitat econòmica i evitant que la ciutadania o les empreses obtinguin més sobirania energètica o simplement puguin amortitzar econòmicament les inversions en energia, sinó també amb mesures que anul·len l'eficàcia de l'estalvi o l'eficiència energètica en termes de reducció de la factura (com la desproporció entre el cost fix de l'electricitat -kW- i el cost variable del kWh), unes mesures que ni el govern actual s'ha atrevit a reformar, o que il·legalitzen l'ús de l'energia autoproduïda i emmagatzemada en bateries quan es produeix una fallada en el subministrament elèctric.

Per aconseguir un elevat grau d'autosuficiència, però, cal alguna cosa més que generar la nostra pròpia energia amb fonts renovables. Tal com deia el lema d'aquella campanya publicitària sobre l'ús de l'aigua (en anys de sequera), "si vols aigua, tanca l'aixeta", hem de ser conscients que és imperatiu tancar l'interruptor de la llum o l'aixeta del gas si volem ser sostenibles, tant ambientalment com econòmicament. L'estalvi i l'eficiència energètica són uns dels principals vectors a tenir en compte si volem ser sobirans de la nostra pròpia energia. Podríem dir que l'energia més sobirana que tenim a disposició és la que no utilitzem. Com a ciutadans i ciutadanes conscients hem d'actuar davant el malbaratament energètic que es produeix en una part molt important dels nostres habitatges, amb aïllaments escassos si no inexistents, tancaments poc eficaços, electrodomèstics caducs i molt poc eficients i, sobretot, cal fer un canvi en els nostres usos i costums. S'ha d'informar i formar la ciutadania en les maneres de reduir la seva demanda energètica. Un cop aconseguit, juntament amb l'aportació d'energies renovables, estarem més a prop d'una sobirania energètica plena.

La pregunta que ens ve immediatament al cap és: quant sobirans podem

arribar a ser? En autosuficiència, al món rural és tècnicament possible ser-ho del tot, com molts dels nostres socis ja ho són, amb una cultura de l'estalvi i l'eficiència energètica molt arrelada i amb tecnologies renovables de fàcil implantació. Al món urbà, la densitat de població dificulta la sobirania energètica entesa com a autosuficiència, però el ciutadà i la ciutadana conscients poden prendre decisions que l'apropin a aquesta d'una altra manera. Actualment s'està promouvint amb força la creació de comunitats locals d'energia, persones que s'uneixen per a dur a terme millores en les seves comunitats per tal d'aconseguir beneficis ambientals i socials. Una comunitat energètica bé pot ser una comunitat veïnal que decideix posar plaques fotovoltaiques a la coberta de l'edifici per generar electricitat. Aquest seria, per exemple, un primer pas cap a la sobirania energètica d'una comunitat veïnal.

L'aspiració a aconseguir un elevat grau de sobirania energètica, alimentària o d'aigua hauria de ser un objectiu prioritari per a tots els governs, però també per a la ciutadania, les pimes, les cooperatives, etc. Haurien d'avaluar quines opcions tenen a la seva disposició per tendir cap a un augment progressiu en sobirania. Hem d'iniciar totes la nostra particular transició energètica cap a la sobirania energètica. Ens hi acompanyes? La nostra associació pot ajudar-te.

Tardor transformadora: cultura i suport mutu per defensar la vida

Grup de Comunicació de la tardor transformadora

Laura Arau (Literal), Marta Vilanova (Protesta), Víctor Jiménez (SMAC! CDR / FESC), Arnau de Caldes (FESC).
#tardorttransformadora

La COVID-19 va obligar a ajornar molts actes culturals i artístics a la tardor. Aquests espectacles i accions reprogramades s'havien de sumar a altres actes que habitualment es desenvolupen en aquestes dates, la qual cosa genera una àmplia i diversa oferta cultural en tot el territori. Per aquest motiu, van decidir unir-se una quinzena d'iniciatives culturals vinculades a l'economia social i solidària (ESS) que promouen activitats per a la transformació de la societat arreu de Catalunya per fer una campanya conjunta.

Així doncs, la Tardor Transformadora és una campanya de comunicació conjunta entre cooperatives culturals, col·lectius de creació artístics i espais de gestió comunitària amb l'objectiu de donar a conèixer accions culturals i artístiques en la intersecció del món de la cultura i de l'ESS. És a dir, altres formes de fer cultura que es desmarquen de les hegemòniques.

Però la **Tardor Transformadora és més que una unió temporal en un context d'incertesa**. Vol esdevenir una acció de suport mutu que, d'una banda, permeti visibilitzar una manera de fer i consumir cultura allunyada de les lògiques del mercat i, de l'altra, aglutini projectes que entenen, viuen i produeixen la cultura en comunitat. Alhora, té la voluntat d'establir i reforçar sinergies entre els diferents projectes i col·lectius que la conformen.

La iniciativa està formada per La caixa de ressonància, Circuit CulturCoop, Ateneu l'Harmonia, Ateneu Popular 9 Barris, Zumeig Cinecooperativa, EinESS, El porc del demà, The Exploding Fest, Esperanzah, Festival Tectònic, FESC, FAACCC, Colze a Colze by Say it Loud, Literal d'Hivern.

La unió d'aquests projectes permet posar en un mateix cartell una pinzellada de diversos sectors culturals que van des de la literatura, la música, el cinema o les arts escèniques, entre els mesos de setembre i desembre.

La programació puntual

El tret de sortida de la Tardor Transformadora va tenir lloc el passat 22 de setembre amb l'entrega de premis del concurs de relats entorn de la indústria porcina “**El porc del demà**”, de Pol-len edicions, i la quarta edició **The Expoding Fest**, un festival d'improvisació de música i arts en moviment que va tenir lloc el cap de setmana passat.

Després va arribar la festa de l'ESS del Prat de Llobregat, la tretzena edició de l'**Esperanzah**, les activitats culturals de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC) o la programació del Fòrum Social Mundial de les Economies Transformadores (FS-MET), aquests dos últims actes organitzats en col·laboració amb la XES.

El cinema ha tingut espai amb el **Tectònic**, una iniciativa en línia que uneix per primera vegada vuit festivals de cinema social de Catalunya amb la intenció de sacsejar consciències. I també s'ha celebrat el primer **FAACCC** (Festival d'Arts Comunitàries de Catalunya), amb processos artístics participatius, activitats i formacions. Finalment, al desembre està prevista la **Literat d'hivern**, una nova edició de la fira de llibres i idees radicals.

La programació estacional

Les activitats del **Circuit Cultura Coop** també s'emmarquen enguany a la Tardor Transformadora amb propostes culturals diverses i de qualitat, així com intervencions musicals i tallers de la **Caixa de Ressonància** del SMAC! —xarxa musical de suport mutu per a l'intercanvi ètic d'accions culturals entre artistes i públic— i el cicle virtual d'**EinESS** per donar a conèixer tecnologies de cultura digital oberta i lliure a entorns culturals a l'ESS.

Espais de gestió comunitària com l'**Ateneu l'Harmonia** i l'**Ateneu Popular 9 Barris** també s'hi han sumat vinculant algunes de les seves programacions més destacades, articulant participació i territori en clau cultural.

Tot això pretén visibilitzar una manera de fer i consumir cultura allunyada de les lògiques del mercat capitalista i que aglutini aquells projectes que entenen, viuen i produeixen la cultura en comunitat. Internament, aquesta acció ens servirà per establir i reforçar sinergies entre aquests esdeveniments i els col·lectius que els promouen.

Una trobada

El passat dissabte 7 de novembre, dins del programa Tardor Transformadora i en el marc de la FESC, van organitzar una trobada (en format híbrid, en presencial i en remot) a l'espai Bota de la Fabra i Coats que va acabar amb una actuació musical de les Roba Estesa. Allà van compartir quina és la seva situació actual, i van tractar d'identificar els diferents reptes, problemàtiques i necessitats davant de la COVID-19. Durant la trobada, també es va dedicar un espai a parlar del Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària i a compartir l'experiència de la Caixa de Ressonància del SMAC! i el projecte de PlataformESS.

— **La xarxa de suport mutu Caixa de Ressonància (CDR)** és una plataforma que promou l'ús de tecnologies de codi obert, així com entorns ètics i socialment responsables des d'un punt de vista de sobirania tecnològica i de les dades que generem. També promou i utilitza tecnologies que garanteixen la

privadesa i la confidencialitat dels continguts generats per les usuàries i artistes. D'altra banda, defensa models de producció cultural i artística que no fomentin economies precàries ni l'ús de plataformes de continguts amb pràctiques de capitalisme extractivista.

Aquest ha estat el camí per escollir una plataforma per fer el *ticketing* com Goteo, que permet controlar el mínim de participants a una activitat per garantir que l'artista no desenvolupa una feina precàriament, o tecnologies de videoconferència que garanteixin connexions segures i que un tercer no comercialitza les dades que generem les i els artistes.

— PlataformESS

Durant el mes de maig de 2020, es va organitzar un grup de treball amb el nom de **PlataformESS** entre la FESC, el FSCMET, la Fira Litoral, la Xarxa Musical de Suport Mutu, la Caixa de Ressonància del Sindicat de Músics Activistes de Catalunya (SMAC), i LaFede.cat.

El resultat ha estat mancomunar la compra d'un servidor, així com mutualitzar la configuració dels serveis audiovisuals i de videoconferència per poder retransmetre tota la nostra activitat virtual de manera sobirana a través d'Internet.

Durant el confinament, hem hagut d'utilitzar espais virtuals, eines i instruments que el capitalisme de plataforma ja havia posat al nostre abast i que no cobreixen les nostres necessitats ni compleixen amb els nostres valors. Per tal de fer uns esdeveniments plenament satisfactoris i utilitzar eines sobiranes, ens hem proposat **treballar conjuntament per desenvolupar una plataforma virtual que ens permeti, des de l'horitzontalitat, la sobirania tecnològica i sota els principis de l'economia social i solidària, resoldre les necessitats de virtualització dels nostres projectes**, tant internes (assemblees, grups de treball, videoconferències, votacions secretes i a mà alçada, etc.), com externes (concerts, conferències, projeccions, formacions, taules rodones, mercats virtuals, etc.).

Trobada del programa Tardor Transformadora en el marc de la FESC, el passat 7 de novembre.

5 reflexions per a la defensa de la cultura comunitària

Prenent com a punt de partida el comunicat de l'Ateneu l'Harmonia del passat 20 d'octubre sobre les noves mesures anunciades pel PROCICAT en referència a les activitats comunitàries, compartim aquestes reflexions per a l'activació del sector cultural i comunitari com a eix central per a la vida i la salut col·lectives.

"Hem entès que l'atac que estem rebent respon a una lògica de desmantellar les vides per seguir salvant només la d'uns quants."

Del text "No contagia la vida, contagia com ens la feu viure", d'El Col·lectiu de Companyies.

- 1 RECUPERAR LA INICIATIVA.** Des dels barris, el teixit associatiu, els espais de cultura independents, els equipaments comunitaris o les cooperatives volem reivindicar de nou la importància dels projectes de proximitat que posen al centre la cultura crítica i el reforç del vincle social. Sobretot a l'espai públic.
- 2 INFORMACIONS I PROTOCOLS CLARS.** Davant les restriccions, calen informacions i protocols clars, coherents i comuns, amb interlocutors que coneguin les diferents realitats dels projectes culturals i comunitaris. No podem conuiu entre informacions contradictòries i falta de diàleg.
- 3 CUIDAR LA SALUT COL·LECTIVA.** S'han de començar a posar al centre les dimensions socials de la situació que estem vivint: el vincle comunitari, la garantia dels serveis bàsics —entre ells, com no podria ser d'una altra manera, el sistema públic de salut— i l'activació del teixit social i cultural com a principal agent per revertir aquesta realitat. L'activitat cultural i comunitària té un impacte directe en el benestar de les persones i els territoris, l'activitat sociocultural és salut col·lectiva i cal preservar-la com un servei essencial davant de l'aïllament i la individualització de les problemàtiques.

- 4 CUIDAR EL TEIXIT ASSOCIATIU, CULTURAL I COMUNITARI.** El sobreexforç dels professionals, militants, voluntaris, tècnics i totes les persones que participen d'aquestes iniciatives per mantenir els projectes, espais i activitats s'ha de veure correspost també amb esforços i recursos per part de l'Administració. No podem permetre que la crisi, sanitària, social i econòmica, acabi deixant un desert associatiu, cultural i comunitari i reforci encara més la dimensió precària d'aquests sectors, també la dels professionals tècnics i artistes.

- 5 QUIN ÉS EL MODEL CULTURAL QUE PROPOSEM?** El retorn a l'antiga normalitat no és la solució. Creiem que per sortir d'aquesta situació i revertir la fragilitat de gran part del sector cultural cal posar al centre un model lligat a l'economia solidària i no a la indústria de l'esdeveniment o al consumisme multinacional. És el moment de redistribuir i cuidar per sobre dels beneficis.

Aquestes propostes i reflexions s'han d'emmarcar en una voluntat d'acció més àmplia. No s'ha de deixar ningú enrere: cap més desnonament, renda bàsica universal, regularització de les persones migrants...

Defensant la cultura volem defensar cada àmbit de la vida que poseu en perill.

Hivern Transformador

La feina conjunta no s'atura. Les accions culturals, fires sectorials i esdeveniments culturals i d'ESS seguiran treballant plegades.

En aquest procés de redisseny i reformulació d'accions culturals i digitals, ens hem adonat que cal imaginar-nos conjuntament (tecnòlegs, artistes, productors i usuàries) noves eines i formats virtuals en favor d'una producció cultural més democràtica i socialment responsable, així com generar nous formats per facilitar l'accés a la cultura. De la mateixa manera, cal reflexionar entorn de la perspectiva ètica i sostenible i sobirania tecnològica.

Actuació musical de Roba Estesa durant la trobada.

Programació de la Tardor Transformadora.

Europa es roba a si mateixa

Josep Busquets

Cooperativa Cultural Rocaguinarda
@rocaguinarda_

Amb el subtítol *Investigación sobre paraísos fiscales*, Gabriel Zucman intenta posar llum a un dels problemes greus que avui té la humanitat globalitzada i que es perpetua i s'agreuja, i és del tot intolerable. A *La riqueza oculta de las naciones*, l'autor d'entrada ens diu que no li interessa tant el ball de noms de quines persones se'n beneficien, sinó els complexos mecanismes en forma de trames que intervenen amb total connivència i opacitat al servei d'uns quants, mantenint a l'ombra capitals i béns que escapen del fisc.

L'obra és molt ambiciosa. L'autor manifesta obertament disposar de la proposta adequada per erradicar aquest flagell, però hem d'esperar fins al final perquè ens digui en què consisteix i com. Zucman reflecteix la ferma voluntat d'un jove inquiet, amb ganes de conèixer a fons els tripijocs d'aquest món tan particular i de tanta repercussió, que tothom sap que existeix i que pocs han tingut fins ara el coratge d'en-

trar-hi a fons. No és el periodista agosarat que es llança a investigar un camp determinat del qual és aliè, no. És el treball d'algú que ve del mateix món, d'un "economista" format i preparat. Gabriel Zucman és professor de la London School of Economics i investigador de la Universitat de Berkeley, i investiga l'acumulació i distribució de la riquesa avui, tant en les finances públiques com en la macroperspectiva global.

L'economista ens obre la porta, al profà i a tothom qui el vulgui escoltar, a un món expressament enfosquit per amagar fortunes i béns dineraris valorats en milers de milions, i així evadir impostos. El llibre descriu els complicats mil i un mecanismes que amb els bells noms d'"enginyeria financera" o "paradisos fiscals", bufets de selectes especialistes, amb total desvergonyiment i impunitat, fan una feina del tot delictiva i moralment reprovable. Descriu recorreguts sofisticats que amb les noves tecnologies troben una agilitat inigualable,

anant sempre per endavant a qualsevol recerca. Tot un treball fet al servei dels poderosos d'aquest món, que resten camuflats.

Zucman ressegueix a fons el món financer. Sovint l'opacitat es troba ja en els orígens dels dipòsits bancaris, i després li segueix l'evasió fiscal fins a diluir-se en grans sumes multimilionàries com els fons d'inversió. Els controls nacionals i internacionals que haurien de detectar aquests moviments reals i previsibles no existeixen, i si hi són, no funcionen. El moviment del diner supera fronteres i controls i discorre per recorreguts cada vegada més sofisticats. L'opacitat per no pagar impostos on correspondria és una realitat coneguda, però el fet d'anar enllà de punta a punta del món globalitzat permet submergir-te amb dades i xifres que fan esgarriar. L'autor et fa evident allò que potser només intuïem. El món enrevessat de la banca pot costar de seguir, però l'autor ens el fa viure amb una

gran habilitat, rastrejant vies i mecanismes per aconseguir evadir allò que, de tan real com és, desapareix. És tota una cursa d'obstacles que la banca supera amb la condescendència de qui podria evitar-ho, una perversió que demostra qui està al servei de què en una situació històrica de desigualtat de capacitat i de poders, i ens hauria d'averkonyir de mantenir-la.

Ens diu Zucman: "El vell continent, Europa, és la regió més rica del món, en ell les riqueses privades són molt superiors als deutes públics. I, contràriament al que creiem sovint, aquestes riqueses són imputables... Els guanys se'n van a les Bahames, però les fàbriques no. El diner s'amaga a Suïssa, però no s'inverteix allà. El capital no és mòbil, es pot dissimular. "Europa es roba a si mateixa", i segueix, "però aquesta espiral es pot frenar, gràcies al cadastre financer del món, l'intercanvi automàtic d'informació i l'impost global sobre el capital; l'ocultació fiscal pot ser vençuda".

"Més que una simple qüestió fiscal, es tracta d'una aposta crucial per a la regulació dels mercats financers". L'entitat que proposa que assumeixi aquesta funció és el Fons Monetari Internacional (naturalment reformat), i li assigna unes missions concretes, com garantir l'accés al cadastre a les administracions fiscals... Ciència-ficció, podríem dir des del escepticisme? Personalment penso que aquesta gosadia, com també diu ell, ha d'anar acompanyada d'una conscienciació i pressió de tota la gent honesta que segueix indignada per la situació intolerable que significa tot plegat.

L'aportació de Zucman és descriptiva, valorativa i propositiva. Deixa entreveure un coneixement ampli i amb fondària del que toca. Es considera realista, reconeix que això no caurà del cel com una gràcia. Només podrem avançar si molta gent mobilitzada, comptant-hi el món cooperatiu, ens ho prenem seriosament.

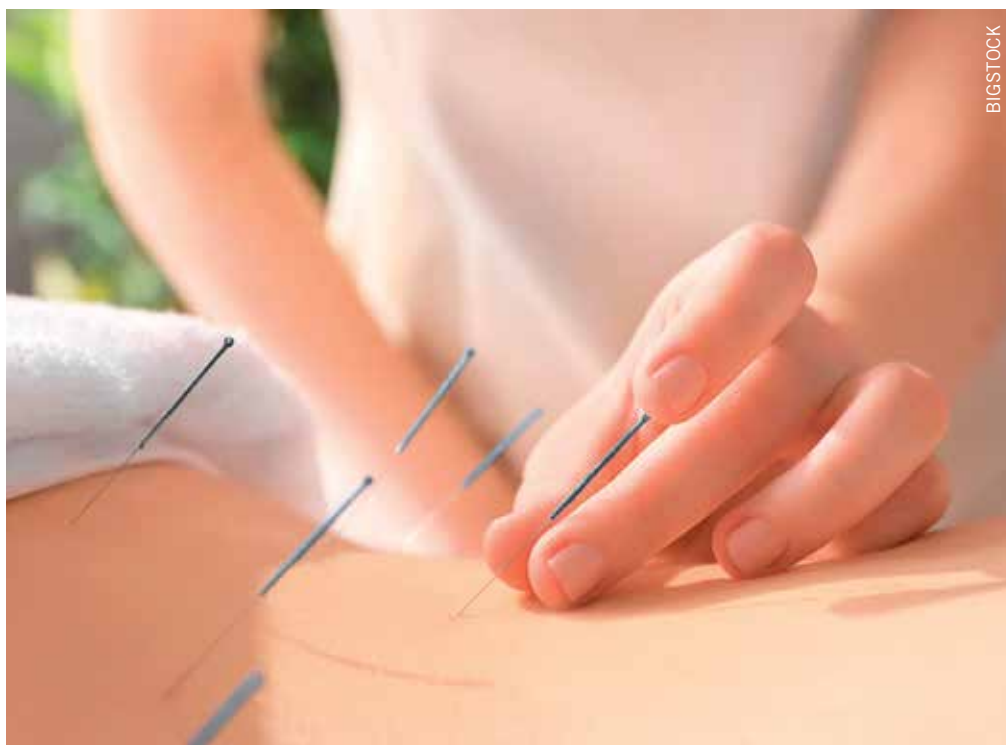
ZUCMAN, Gabriel
La riqueza oculta de las naciones.
Investigación sobre paraísos fiscales.

Barcelona: Pasado y presente, 2014
ISBN 9788494289033
168 pàgines
Mides 14,5 x 22,5 cm

Aquest llibre el trobareu
a la llibreria de la cooperativa
cultural Rocaguinarda

Una mirada diferent al sistema de salut

Marta Domènech Flores

Autora del llibre *Súbete al árbol más alto*

Des de fa més de trenta anys soc usuària de les ancestrals medicines tradicionals i complementàries (MTC), denominació que engloba un conjunt de pràctiques com la medicina tradicional xinesa (acupuntura...), l'aiurveda, la fitoteràpia, l'homeopatia, la naturopatia, l'osteopatia o la quiropràctica, entre d'altres. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) es va fixar com a objectius per al 2014-2023 aprofitar les pràctiques que acabo d'anomenar per tal d'emprar-les per a la salut i el benestar de les persones, per la qual cosa aquest organisme recomana als estats membres que incorporin aquestes pràctiques al sistema de salut.

El Gobierno de España no només no ha fet la feina de donar espai a aquestes pràctiques, fomentant la seva regulació i ús,

sinó que en l'etapa dels ministres Duque i Carcedo del PSOE (inspirats en propostes del partit de Ciudadanos) va iniciar una croada per defensar el seu concepte de medicina única, exclouent qualsevol altra pràctica mèdica diferent de l'oficial. Posicionament que va plasmar a través de la campanya mediàtica «Pseudociencias, Intrusismo y Sectas Sanitarias», en la qual va gastar un milió d'euros de l'erari.

Pel que fa a la Generalitat de Catalunya, cal posar en valor algunes decisions que es van prendre en l'etapa del Tripartit. Una d'elles va ser presentar la ciutat de l'Hospitalet del Llobregat com a candidata al que, segons la premsa del moment, s'anomenava el més gran hospital de medicina xinesa del món, projecte a dia d'avui aturat. En la mateixa època, la Conselleria

de Salut va crear la primera Unitat de Salut Integrativa al Consorci Sanitari de Terrassa, un espai inspirat en els millors hospitals dels EUA, centres de salut on els pacients tenen la sort de beneficiar-se de teràpies com la nutrició, el *mindfulness*, l'acupuntura, les teràpies energètiques... A la mateixa etapa, l'exconsellera de Salut, Marina Geli, va promoure el decret de teràpies alternatives, el qual establia les condicions per al seu exercici i que posteriorment va ser anul·lat pel TSJC.

En l'etapa actual, dissortadament el govern de la Generalitat defensa els mateixos interessos que el Gobierno. Per exemple, en el moment de col·lapse, amb les esfereïdores xifres de morts a les residències, la consellera Alba Vergés va anunciar que per respondre a les necessitats es veien en l'obligació de mobilitzar metges jubilats i estudiants de l'últim curs de carrera. Fan falta moltes explicacions per poder comprendre com en aquesta situació de manca de personal, i de no disposar de tractament específic per a la COVID-19, la Generalitat no hagi ni tan sols donat resposta a l'oferta de col·laboració professional presentada per l'Acadèmia Mèdica d'Homeopatia de Barcelona, amb experiència de més de dos-cents anys en el tractament d'epidèmies de còlera, grip espanyola, grip A, malària, leptospirosi, dengue, febre *chikungunya*, etc. En el mateix context de col·lapse, altres metges i metgesses en actiu van haver d'obrir una petició a Change.org per demanar a la Conselleria de Salut poder ajudar. Havent recollit 2.000 signatures, no van rebre resposta de la Generalitat i Change.org va tancar la petició dient que infringia les normes de la seva comunitat: <https://www.change.org/p/que-la-gente-pida-libertad-de-recibir-un-tratamiento-complementario-que-nos-dejen-a-los-medicos-de-alternativos-ayudar-ante-esta-pandemia-no-nos-dejan>

En un capítol a part de les teràpies naturals, però sí com a producte alternatiu relacionat amb la COVID-19, m'agradaria fer quatre pinzellades sobre el diòxid de clor o CDS (conegut pel seu precursor, l'MMS), un producte que és anomenat «lleixiu» i qualificat com a perillós pels mitjans de comunicació i les xarxes. El diòxid de clor s'usa com a potabilitzador d'aigua en diversos municipis; això vol dir que si fos tan dolent com els seus detractors diuen ja fa temps que aquestes poblacions s'haurien intoxicat. També s'empra com a agent desinfectant de les bosses de sang per a transfusions. Si es pregunta sobre la seva evidència científica, no us perdeu, abans que l'esborrin, l'àudio (webinar Universitat Catòlica de Múrcia, de la doctora Teresa Forcades): <https://youtu.be/O-6FeU0hxCg>

La veritat és que les persones que s'han atrevit a divulgar les propietats del diòxid de clor han estat difamades, censurades i sancionades. Recordem el cas de l'agricultor i activista Josep Pàmies, del biofísic Andreas L. Kalcker, etc. La divulgació dels seus beneficis ha comportat el tancament de Mindalia TV, amb més de 20.000 vídeos, tot i que posteriorment es va crear Mindalia Plus. També però sense èxit es va intentar tancar el canal de La Caja de Pandora TV. La censura ha fet desaparèixer centenars de testimonis de particulars que acreditaven curacions de diferents malalties. M'hauria agradat oferir-vos el vídeo del programa «Conclusiones irresolubles» en què el mateix Miguel Noche explica la seva experiència amb l'MMS («Diòxid de cloro. Llamamiento a Gobiernos del científico Andreas

Kalcker»), que no podreu veure perquè acaben d'esborrar-lo i ara apareix aquest l'avertiment: «El vídeo s'ha retirat perquè infringia les normes de la comunitat de YouTube».

Davant la manipulació mediàtica existent, és important saber que els promotors del diòxid de clor, titulars de tres patents, no poden obtenir-ne beneficis econòmics, ja que han fet explícita la seva donació, gest que evidencia que no es mouen per finalitats lucratives, a diferència de la gran indústria farmacèutica i les corporacions mèdiques.

Mentre el context d'incertesa continua, importants notícies mereixen ser escoltades. El Ple del Senat de Bolívia ha aprovat l'elaboració, la comercialització i l'ús del CDS per a la prevenció i tractament de la COVID-19, amb la certificació de la Universitat d'Oruto (UTO). També s'ha creat la Coalición Mundial Salud y Vida (COMUSAV), on ja s'han agrupat més 2.000 metgesses i metges de diferents països que prescriuen diòxid de clor per combatre la COVID-19, amb recuperació de gairebé el 100 % dels pacients, sense efectes secundaris.

El nostre sistema de salut compta amb excel·lents professionals sanitaris, però la seva vàlua no pot compensar les mancances d'un sistema on els metges i les metgesses acaben convertint-se en mers distribuïdors de medicaments. Us convido a repassar les entrevistes realitzades al doctor Joan-Ramon Laporte que trobareu per Internet. Segons ell, almenys un 50 % dels medicaments prescrits són innecessaris i, en alguns casos, contraindicats, perquè són més perjudicials que beneficiosos.

La crisi sanitària fa urgent incorporar en la reclamació de drets i llibertats socials i polítiques el dret a decidir sobre la pròpia salut. Totes i tots tenim dret a decidir de quina manera volem tractar-nos, quins remeis i quins productes de salut volem. Si es complissin els objectius 2014-2023 de l'OMS, podríem integrar al sistema públic de salut, a més de la medicina que actualment coneixem com a oficial o convencional, la medicina tradicional i complementària (MTC); així, la ciutadania es podria beneficiar d'allò positiu de cada paradigma mèdic.

La incorporació de les MTC ajudaria la població a prevenir, la qual cosa faria disminuir substancialment el que el doctor Laporte anomena consum innecessari del 50 % de medicaments, i alliberaria la població de trastorns i malalties causades per la sobremedicació. I en moments com l'actual, les pràctiques de les MTC serien crucials per enfortir les defenses immunològiques de la població, actualment afeblides a causa de les conseqüències de la pandèmia (aïllament social, ús continuat de la mascareta, por al contagi i al futur de l'economia, etc.).

Per últim, davant de la inexistència d'un tractament específic per a la COVID-19, tots els governs tenen l'obligació ètica i moral i la responsabilitat política de tenir en compte els resultats dels assajos clínics oficials que, malgrat totes les dificultats, s'estan fent en altres països, els quals estan demostrant la idoneïtat del diòxid de clor per al tractament de la COVID-19. Per damunt de tot, cal evitar el patiment de la gent: hem de lluitar per evitar els efectes negatius de nous confinaments en les persones i en l'economia.

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable
tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

quèviure

Distribuïdora
de Mercat Social

queviure.coop

Som representativitat —

→ **Participació**

Visibilitat —

→ **Enfortiment i creació**

Sectors —

→ **Territori**

Economies feministes —

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativest treball.coop

PROMOCIÓ 2020

Per a una subscripció a la revista Cooperació Catalana (30€).
Obsequi d'un exemplar del llibre **Catalunya, Terra Cooperativa**.

Subscripcions: <http://www.rocagales.cat/publicacions/cooperacio-catalana/>

www.rocagales.cat co@rocagales.cat 932 154 870

Catalunya, terra cooperativa

COOPERATIVISME EN TEMPS DE CRISI

Mar Masip

Centre de Documentació Cooperativa
@rocagales

Són diversos els articles publicats durant el mes de novembre que apel·len al passat històric cooperatiu per posar èmfasi en la importància i el protagonisme que ha tingut el moviment en temps de crisi, evidenciant la necessitat actual d'unir forces mitjançant el Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària, tal com es menciona en l'article publicat a *Nació Digital* titulat "Neix una nova onada de cooperativisme arran de la pandèmia", com el del blog d'ESS de *La Vanguardia*, que parla d'"Una resposta a l'emergència des de l'economia social i solidària". En aquests articles, es recull la tesi que, des de finals del segle XIX i principis del segle XX, a Catalunya el cooperativisme jugà un paper molt important per respondre a les necessitats de la classe treballadora i millorar qualitativament la seva situació socioeconòmica. Aquesta tesi és compartida en l'article publicat a *Opcions*, "L'Economia Social i Solidària (ESS) i les classes populars: vides paral·leles?" on es posa de manifest que, a diferència d'èpoques passades, les classes populars d'ara i l'ESS viuen en realitats alienes. Però, què s'entén per classes populars?

Si es parteix de la definició clàssica d'aquest concepte, es pot afirmar que les classes populars són aquells sectors socials formats per homes i dones que, a canvi d'un sou, cedeixen el seu temps i/o força de treball a un tercer que és propietari dels mitjans de producció. Però també s'inclouen com a membres d'aquestes classes populars totes aquelles persones que no són propietàries i desenvolupen oficis "de serveis", és a dir, metges, advocats, professors, etc., també coneguts com a oficis liberals. És fàcilment deduïble que el nivell de vida socioeconòmic d'aquests últims distava molt del nivell d'un boter o d'un adober, de la mateixa manera que la renda i l'estatus d'aquest era molt diferent de la d'una operària de fàbrica.

En l'article d'*Opcions* es fa referència al passat cooperatiu per defensar la idea que abans les classes populars eren les que emprengueren les regnes organitzatives del moviment, mentre que ara qui les pren és la classe mitjana, obviant que en el passat, en el mateix si de la classe popular, existien realitats socioeconòmiques diferents, com passa en l'actualitat. Per aquest motiu, la diferència entre el passat i l'actualitat radica en el fet que un sector de la classe popular actual gaudeix de certs privilegis concedits per les polítiques fetes des de la societat del benestar, mentre que uns altres no. Si es manlleuessin aquests privilegis concedits, els problemes econòmics, laborals, d'habitatge i d'accés a una sanitat i educació pública i de qualitat, per posar alguns exemples, serien els mateixos per a tots. Creure en l'existència d'un ascensor social, com el que es menciona en l'article, ocasiona una jerarquizació socioeconòmica dins de la mateixa classe popular. Per això, en comptes d'estratificar o centrar-se en els elements diferenciadors dels diversos sectors que conformen les classes populars, aquestes s'han de concebre com un únic conjunt capaç d'unir forces en moments de crisi, com ha passat i passa amb la creació i l'enfortiment de les diverses iniciatives populars sorgides arran de la crisi actual, com és el Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària.

<https://opcions.org/opinio/economia-social-solidaria-i-classes-populars>

ENTITATS SOLIDÀRIES

Neix una nova onada de cooperativisme arran de la pandèmia

El Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària sorgeix per fer front a la crisi social i econòmica derivada del coronavirus, i impulsa desenes d'iniciatives arreu de Catalunya

<https://www.naciodigital.cat/noticia/210351/neix-nova-onada-cooperativisme-arran-pandemia>

Fons Cooperatiu per l'Emergència Social i Sanitària.

**ARA QUE EL CAMÍ
FA PUJADA RESPIRA,
REVISA,
RETROBA,
RENOVA,
REVIU,
REAFIRMA'T,
REVISTA**

**Cooperació
catalana**

appec

editors de revistes i digitals

L'APPEC representa les editorials de revistes
i mitjans digitals en llengua catalana.

Més de 200 capçaleres de 30 temàtiques diferents.

www.iquiosc.cat